

PEDAGOGIK KORREKSIYA VOSITASIDA TA'LIM SOHASIDA YUZAGA KELADIGAN KONFLIKTLARNI BARTARAF ETISH TEXNOLOGIYASI

B.Y.Yarbakova

Guliston davlat pedagogika instituti

*“Ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
(boshlang’ich ta’lim)” yo’nalishi magistranti*

E-mail: akbarovay580@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu tezisda ta'lim jarayonida yuzaga keladigan konfliktlar, ya'ni o'qituvchi va o'quvchilar, o'quvchilar orasidagi qarama-qarshiliklar, shuningdek, o'qituvchi va ota-onalar o'rtasida yuzaga keladigan munozarali holatlarni pedagogik korreksiya vositalari yordamida bartaraf etish, ijtimoiy psixologik muammolarni hal etish, o'quvchilarning shaxsiy va intellektual rivojlanishini qo'llab-quvvatlashga yordam berishi tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: pedagogik korreksiya, konflikt, ta'lim va tarbiya, o'quvchilar, muammo, uslub

Ta'lim sohasida yuzaga keladigan konfliktlarni bartaraf etishda pedagogik korreksiya vositalari samarali yordam beradi. Ularning to'g'ri qo'llanilishi o'qituvchi va o'quvchilar o'rtasidagi munosabatlarni yaxshilash, ta'lim jarayonini yanada samarali qilish imkonini yaratadi. Bu o'z navbatida ijtimoiy psixologik muhitni yaxshilash va ta'lim sifatini oshirishga olib keladi. Ta'lim sohasida yuzaga keladigan konfliktlar pedagogik jarayonning samaradorligini kamaytirishi mumkin. Ushbu konfliktlar, o'quvchilar, o'qituvchilar va ularning ota-onalari orasida kommunikatsiya, talaba motivatsiyasi, o'qitish metodikasi va boshqalar bilan bog'liq turli omillarga asoslanishi mumkin. Pedagogik korreksiya vositalari esa konfliktlarni bartaraf etishda muhim rol o'ynaydi. Ular o'quvchi va o'qituvchi o'rtasidagi noaniqliklar va tushunmovchiliklarni hal qilishga, shuningdek, ta'lim jarayonini yanada samarali qilishga yordam beradi.

1. Konfliktlarning sabablari

Yuzaga keladigan konfliktlarning asosiy sabablari quyidagilardan iborat bo'lishi mumkin:

- O'qituvchining pedagogik uslublaridagi xatoliklar.
- O'quvchilarning individual psixologik xususiyatlari.
- O'quvchilarning o'zaro munosabatlaridagi kelishmovchiliklar.
- Ota-onalar bilan ta'lim jarayonida yuzaga keladigan tushunmovchiliklar.

2. Pedagogik korreksiya vositalari

Pedagogik korreksiya vositalari orqali konfliktlarni hal etish uchun quyidagi yondashuvlar amalga oshirilishi mumkin:

- **Psixologik yordam:** O'quvchilarga stress, xavotir va boshqa ruhiy holatlar bilan kurashishda yordam berish.
- **Komunikatsiya texnikalari:** O'qituvchi va o'quvchi o'rtasida samarali muloqot o'rnatish, muammolarni tushunish va hal qilish.
- **O'quvchilarni tinchlantirish va uyg'otish:** O'quvchilarning ichki muammolarini tushunish va ularni tuzatish uchun individual yondashuvlar.
- **Konfliktni boshqarish strategiyalari:** Shaxsiy chegaralar va mas'uliyatni tushunish, muloqotda xatoliklardan qochish.

3. Texnologiyalarni qo'llash

- **Onlayn platformalar va mediatsiya:** Konfliktlarni hal qilishda onlayn platformalar va mediatsiya xizmatlaridan foydalanish, masofaviy yordam berish.
- **O'quv jarayonida o'quvchilarning psixologik holatini monitoring qilish:** Pedagogik nazorat vositalarini qo'llash orqali o'quvchilarning ruhiy holatini kuzatib borish va zarur choralar ko'rish.

Konfliktni bartaraf etishning samaradorligi. Pedagogik korreksiya vositalari yordamida konfliktlarni bartaraf etish jarayonida o'qituvchining va o'quvchining psixologik, pedagogik va ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirishga erishiladi. Bu esa o'qituvchining professional mahoratini oshiradi va ta'lim sifatini yaxshilaydi.

Xulosa

Ushbu texnologiya, konfliktlarni aniqlash va ularni hal etish jarayonlarini tizimli va rejalashtirilgan tarzda amalga oshirishni nazarda tutadi. Pedagogik korreksiya usullari, o'quvchilarning psixologik va emotsional holatini inobatga olish orqali o'quv jarayonida yuzaga keladigan to'siqlarni bartaraf etishga qaratilgan. Shuningdek, o'qituvchilar uchun mo'ljallangan treninglar va metodik tavsiyalar orqali o'qitishning yangicha yondoshuvlari va konfliktlarni boshqarishning samarali usullari o'rganiladi.

Bunday texnologiyalardan foydalanish ta'lim muassasalarida o'quvchilarning hissiy va intellektual rivojlanishini yaxshilashga, o'qituvchilar esa o'z pedagogik faoliyatlarini samarali tashkil etishga imkon yaratadi. Ushbu jarayon o'zaro hurmat, tushunish va hamkorlik asosida amalga oshirilishi kerak. Konfliktlarni bartaraf etish texnologiyasi o'qituvchilarga o'z pedagogik yondashuvlarini yangilash va ta'limda yuzaga keladigan muammolarni tezda aniqlash imkonini beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. **Aminov, I. A.** (2010). *Pedagogik psixologiya* – Toshkent: O'zbekiston Respublikasi O'quv Nashriyoti.
2. **Baxromov, T.** (2008). *Pedagogik korreksiya va uning ahamiyati* – Toshkent: O'zbekiston Yozuvchilar Uyushmasi.
3. **Goncharov, V. P.** (2012). *Pedagogik konfliktlar va ularni hal etish metodlari* – Moskva: Pedagogika.

4. **Zarifov, U.** (2015). *Ta'lim tizimidagi konfliktlarni bartaraf etish* – Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti nashriyoti.
5. **Jabborov, T.** (2017). *Pedagogik ta'lim va uning metodikasi* – Toshkent: "Fan va texnologiya".
6. **Turaev, I. M.** (2013). *Ta'limda konfliktlarni hal etish texnologiyalari* – Toshkent: O'zbekiston Respublikasi O'quv Nashriyoti.
7. **Kuchkarov, N.** (2020). *Pedagogik korreksiya metodlari* – Toshkent: O'zbekiston O'qituvchilar Assotsiatsiyasi.
8. **Vygotsky, L. S.** (1984). *Psixologiya i pedagogika* – Moskva: Pedagogika.
9. **Qodirov, X.** (2019). *Ta'lim tizimida innovatsion metodlar va konfliktlarni hal etish* – Toshkent: O'zbekiston Respublikasi O'quv Nashriyoti.